

SELETUSKIRI

Vabariigi Valitsuse korralduse „Eesti lipu heiskamine vastupanuvõitluse päeval, 22. septembril 2024. a“ eelnõu juurde

2024. aastal möödus 33 aastat Eesti iseseisvuse taastamisest ja okupatsiooni lõppemisest. Eesti rahvas oli enam kui 50 aastat kannatanud okupatsioonide küüsis ja ometigi mitte kunagi alla andnud. Sel aastal on mitmel vastupanuga seotud sündmusel ümmargusem aastapäev – baaside leping 85, Eesti Rahvuskomitee loomine ja Otto Tiefi valitsuse kangelaslik tegevus 80, ligi 100 000 eestimaalase pagemine nõukogude terrori eest vabasse maailma 80, märtsiküüditamine 75, Balti kett 35.

Riigikogu kinnitas 22. septembri vastupanuvõitluse päevaks 2007. aastal. Nagu seaduseelnõu seletuskiri lakooniliselt märgib, vallutas punaarmee 22. septembril 1944 Tallinna ning tornis lehviv sinimustvalge (Eesti Vabariigi sümbol) langetati ja asendati okupatsioonisümboliga. Riigikogu otsustas, et 22. septembril 1944 aset leidnud Eesti seadusliku valitsuse kukutamist tuleb seaduse tasemel mälestuspäevana tähistada. Traditsiooniks on juba saanud, et sel päeval heiskavad Eesti lipu Pika Hermani torni kooliõpilased (21. Kooli liputoimkond), toimub riiklik pärjaasetamise tseremoonia Vabadussõja võidusamba jalamil, peetakse mälestuspuhku Jüri Uluotsa ja Otto Tiefi kalmul, toimub mälestusjumalateenistus Eesti riigivanemate auks, akadeemiliste organisatsioonide rongkäik ning rahvamatk Puise rannal. Igal viiendal aastal peab Vabariigi Valitsus väljasõiduistung Põgari palvemajas Läänemaal. Vastupanuvõitluse päev ei ole korraline lipupäev! Vastupanuvõitluse päeva tähistamise kohta leiab rohkem infot Riigikantselei veebilehelt riigikantselei.ee/22-september.

Ülemaailmne Eesti Kesknõukogu on esitanud ettepaneku meenutada lipupäevaga inimesi, kes aastal 1944 olid sunnitud põgenema nõukogude terrori eest. Toimkonna esitatud ettepaneku kohaselt võiks vastupanuga seotud lipupäev olla 19. septembril 2024. Arvestades aga riiklike tähtpäevade kehtivat kalendrit, on mõistlik ühitada Eesti elanike vastupanuvõitluse meenutamine ja 1944. aastal Nõukogude Liidu terrori eest kodumaalt pagema sunnitude mälestamine.

Eesti riigile ja rahvale olulise tähtsusega sündmuste äramärgimiseks kehtestabki Vabariigi Valitsus Eesti lipu seaduse § 6 lõike 5 alusel riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutustele ning avalik-õiguslikele juriidilistele isikutele kohustuse heisata 22. septembril 2024. a Eesti lipp. Eesti lippu on oodatud heiskama kõik teised.

Eesti lipp heisatakse päikesetõusul, kuid mitte hiljem kui kell 8.00 ja langetatakse päikeseloojangul, kuid mitte hiljem kui kell 22.00. Lipud heisatakse asutuse kõikidesse tühjana seisvatesse lipumastidesse ning -vardahoidjatesse.

Korralduse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Riigikantselei sümboolikanõunik Gert Uiboaed (e-post gert.uiboaed@riigikantselei.ee, tel 693 5683).

Taimar Peterkop
Riigisekretär